

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Jiřího Lifky a Mgr. Kamila Tojnera v právní věci žalobce: **Ing. Z. Č.**, bytem V., zastoupen JUDr. Danielem Honzíkem, se sídlem Londýnská 674/55, 120 21 Praha 2, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3, zastoupen JUDr. Adamem Rakovským, advokátem, se sídlem Václavská 316/12, 120 00 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2013, č. j. 474988/2013-Hoš,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 29. 11. 2013, č. j. 474988/2013-Hoš, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 5. 11. 2013, zn. 451527/2013/01/La, **se zrušují.**
- II. Žalovanému **se nařizuje**, aby žalobci poskytl kopie veškerých znaleckých posudků, které byly žalovaným zadány pro ocenění náhradních pozemků vydaných žalobci, a to včetně jejich dodatků, opravných znaleckých posudků nebo revizních znaleckých posudků, a to ve lhůtě 15 dní od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce, JUDr. Daniela Honzíka, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2013, č. j. 474988/2013-Hoš, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 5. 11. 2013, zn. 451527/2013/01/La, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím

správního orgánu prvního stupně byla odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Žalobce se jako oprávněná osoba ve smyslu ust. § 4 odst. 2 písm. zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o půdě“) domáhal žádostí ze dne 23. 10. 2013 poskytnutí kopií veškerých znaleckých posudků, které byly Státním pozemkovým úřadem zpracovány pro ocenění vydaných náhradních pozemků žalobce, a to včetně jejich dodatků, opravných znaleckých posudků nebo případných revizních znaleckých posudků.

Žalobce v žalobě uvedl, že důvodem odmítnutí požadovaných informací byl názor žalovaného, že znalecký posudek vypracovaný dle zadání objednatele znalcem v určitém oboru lze označit za know-how příslušného znalce, které je poskytováno v rámci dvoustranného smluvního vztahu mezi objednatelem a znalcem a kterému je poskytována ochrana podle ust. § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím s tím, že právo k tajemství vykonává zpracovatel posudku.

Žalobce s takovou interpretací nesouhlasí s poukazem na to, že podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím se neposkytnou informace, které jsou obchodním tajemstvím. Podle ust. § 17 věty druhé zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále „obchodní zákoník“), obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. S ohledem na tuto definici podle žalobce znalecký posudek vypracovaný soudním znalcem není sám o sobě obchodním tajemstvím. Nejde totiž o skutečnost obchodní, výrobní nebo technické povahy související s podnikem, nýbrž o posouzení odborné otázky. Znalosti znalce (know-how) nejsou totéž, co znalecký posudek. Koneckonců např. i obsah slibu znalce rozlišuje mezi znalostmi znalce a vlastní znaleckou činností; žalovaný žádal poskytnout výsledek znalecké činnosti, nikoliv znalosti znalce.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že právní předchůdce žalobce uplatnil spolu s dalšími osobami restituční nárok k majetku tzv. bývalého Bečvářova velkostatku podle zákona o půdě. V restitučním řízení byla postupně vydávána rozhodnutí, jimiž bylo buď konstituováno vlastnické právo k „původním“ (tj. odňatým) pozemkům, nebo určováno, že žalobce společně s dalšími oprávněnými osobami vlastníkem pozemků není. Negativním výrokem (ve znění „věc se nevydává“) bylo zpravidla rozhodováno tehdy, pokud vydání „původního“ pozemku bránila některá zákonem stanovená překážka. Pokud ovšem nemohly být původní pozemky vydány pro existenci zákonné překážky, pak měla oprávněným osobám náležet náhrada dle zákona o půdě. Výše náhrady (výše nároku na náhradu) odpovídala celkové ceně „nevydatelných“ náhradních pozemků vypočtené způsobem stanoveným zákonem o půdě a prováděcími předpisy (tj. v tzv. „historických, restitučních nebo také administrativních“ cenách pozemků). Zákon o půdě v ust. § 11a stanovil dva způsoby náhrady: relutární náhradu a náhradu v podobě převodu jiných „převoduvhodných“ pozemků z vlastnictví státu. Relutární náhrada odpovídající historickým restitučním cenám (které jsou často mnohonásobně nižší, než ceny tržní) je pro restituenty nevýhodná, proto žalobce podobně jako jiní uplatnil u tehdejšího Pozemkového fondu nárok na převod „náhradních“ pozemků. Nárok na převod „náhradních“ pozemků může být přitom realizován dvěma způsoby. Restituent se předně může účastnit veřejných nabídek Pozemkového fondu (dnes

žalovaného) k převodu náhradních pozemků. Druhým způsobem realizace tohoto práva je soudní řízení, v němž se restituent (při splnění soudní praxí dovožených podmínek) může domáhat nahrazení projevu vůle k převodu jím „vytipovaného“ pozemku. Pokud restituent zvolí soudní cestu, pak může v takovém „náhradovém“ řízení uspět mj. jen tehdy, pokud má ještě dostatečnou výši zůstatku restitučního nároku k převodu nárokovaného náhradního pozemku. V soudním řízení je tudíž nutné postavit najisto, jaký má ten který žalobce zůstatek restitučního nároku (v praxi často při nespornosti výše restitučního nároku řešeno dotazem směřovaným Pozemkovému fondu, dnes žalovaného) a jaká je restituční cena nárokovaného pozemku. Pokud nebyla zjištěná cena nárokovaného pozemku vyšší, než tvrzená výše zůstatku restitučního nároku, byla splněna jedna z podmínek pro převod náhradního pozemku. Restituční cena náhradního pozemku byla v soudním řízení vždy zjišťována ze znaleckého posudku, který byl pro účely řízení zpracován, který byl v řízení proveden k důkazu a který se stal součástí příslušného soudního spisu. Žalobce jakožto jedna z oprávněných osob své nároky na převod náhradních pozemků uplatnil soudní cestou. Soudní řízení probíhala a některá z nich nadále probíhají u příslušných soudů. Pro účely těchto soudních řízení byly zpracovány znalecké posudky, jejichž předložení se žalobce domáhá touto žalobou. Tyto znalecké posudky byly v soudních řízeních k důkazu řádně provedeny a jsou součástí příslušných spisových materiálů soudů.

Pokud jde o žalobou namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, žalovaný setrval na své původní argumentaci s tím, že sice souhlasí s názorem žalobce, že znalecké posudky obecně samy o sobě nejsou obchodním tajemstvím. Přestože je teoreticky možné, aby určitá listina naplňovala jako celek pojmové znaky obchodního tajemství, bude se v převážné většině případů obchodní tajemství vztahovat pouze k určitým částem dané listiny (zde znaleckého posudku). Žalovaný se nicméně domnívá, že přinejmenším některé části znaleckých posudků naplňují podmínky pro ochranu obchodního tajemství. Při zpracování znaleckého posudku totiž znalec využívá své znalosti (ostatně specifické vzdělání je předpokladem pro výkon znalecké činnosti jako takové). Výsledek jejich aplikace na řešení konkrétních znaleckých otázek posléze představuje právě znalecký posudek. Tento znalecký posudek je tak možno označit za specifické know-how příslušného znalce, které podléhá režimu obchodního tajemství dle ust. § 17 a násl. obchodního zákoníku. Dle žalovaného je proto znalecký posudek vypracovaný příslušným znalcem součástí know-how daného znalce, které je poskytováno pouze konkrétní osobě pouze pro konkrétní účel na základě sjednaných smluvních podmínek a není určeno pro šíření mezi veřejností.

Vedle důvodu výslovně uvedeného v napadeném rozhodnutí pak žalovaný spatřuje rovněž další důvody, jež znemožňují poskytnutí požadovaných posudků.

Předně podle žalovaného je žádost žalobce v rozporu s účelem zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobce poukázal na to, že z hlediska struktury nástrojů moderního demokratického státu je právo na informace chápáno jako určitý kontrolní mechanismus, kterým se veřejnost může podílet na kontrole vynakládání veřejných prostředků. Podle žalobce však toto právo nemůže být z povahy věci považováno za neomezené, je nutně omezeno chráněnými zájmy dle čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, ostatními ústavně zaručenými právy a svobodami (např. čl. 10 Listiny základních práv a svobod), jakož i dalšími pravidly pro možná omezení práva na informace dle čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Žalovaný je přesvědčen o tom, že v případě žádosti žalobce není sledován účel zákonné úpravy, resp. že je tohoto veřejného kontrolního nástroje zneužito k soukromým účelům - soudním sporům proti státu a diskriminujícímu, zneužívajícímu zjednodušení důkazní situace jedné ze stran v takovém soudním sporu.

V dané věci nelze hovořit o výkonu politického práva žalobce, které by spočívalo v kontrole veřejné správy (tj. žalované) či jejího nakládání s veřejnými prostředky. Žalobce nezajímá, jaké prostředky veřejná správa vynaložila na zpracování znaleckých posudků k ocenění náhradních pozemků, zda je vynaložila efektivně či účelně. Úmyslem žalobce totiž není kontrola výkonu veřejné správy, resp. jejího hospodaření s veřejnými prostředky. Žalobce sleduje toliko své soukromé zájmy v soukromoprávním vztahu žalobce jakožto věřitele a žalovaného jakožto dlužníka. Žalobce totiž žádá vydání znaleckých posudků, které byly zpracovávány za účelem ocenění jemu převáděných náhradních pozemků. Tento vztah označuje konstantně soudní praxe za vztah soukromoprávní. Žalobce ze své pozice věřitele začal zpochybňovat ocenění náhradních pozemků tak, jak jej provedli znalci. Činí tak přesto, že znalecké posudky byly ve všech náhradových soudních řízeních předloženy a k důkazu provedeny a jsou nadále součástí spisového materiálu. Ve všech případech civilní soud při svém rozhodování vzal administrativní cenu pozemků za prokázanou a nadto ji dokonce vyčíslil ve svém rozsudku. Přes uvedené hodlá nyní žalobce již jednou zjištěnou administrativní cenu pozemků rozporovat a žalobou se domáhat určení jiné administrativní ceny převedených náhradních pozemků. Je tedy zřejmé, že žalobce není veden úmyslem kontrolovat hospodaření veřejné správy. Žalobce se naopak svou žádostí snaží získat důkazy pro civilní soudní řízení proti státu. K tomu ale slouží řada procesních instrumentů zakotvených v občanském soudním řádu (zajištěním důkazu počínaje a uložením povinnosti předložit listinu konče). V žádném případě nemůže žalobce zneužívat svých politických práv k tomu, aby si usnadnil důkazní situaci v civilním soudním řízení proti státu. V této souvislosti žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2009, sp. zn. 6 As 18/2009.

Jako další důvod pro neposkytnutí informací žalovaný vymezuje, že žádané informace již byly žalobci poskytnuty. Znalecké posudky byly ve všech případech zpracovávány pro účely náhradového soudního řízení vyvolaného žalobcem. Po podání žaloby Pozemkový fond (dnes žalovaná) zajistil zpracování znaleckého posudku k ocenění náhradních pozemků a hotový znalecký posudek předložil v originále soudu. Důkazy znaleckými posudky byly v soudních řízeních prováděny za účasti žalobce. Tím byly doručeny do sféry dispozice žalobce, který k nim měl z titulu svého procesního postavení kdykoli přístup a který si mohl kdykoli pořídit jejich kopie. Dle přesvědčení žalovaného je důvodem pro odmítnutí poskytnutí informace i ta skutečnost, že byla žalobci informace poskytnuta jiným způsobem.

Žalobce vůči vyjádření žalovaného uplatnil repliku, v níž se vymezil k žalovaným nově uváděným důvodům pro odepření informace. Pokud jde o argumentaci, že žádost o informace odporuje smyslu a účelu zákona, žalobce poukázal na to, že zákon o svobodném přístupu k informacím neobsahuje žádné ustanovení, ze kterého by vyplývalo, že postupem podle citovaného zákona nelze sledovat i soukromé zájmy žadatele. Dokonce z něj nevyplývá ani to, že by účelem citovaného zákona byla pouze kontrola hospodaření veřejné správy. I politické právo (zde právo na informace) lze legitimně využít k hájení soukromého zájmu.

Pokud pak jde o námitku, že již posudky byly žalobci poskytnuty, dle žalobce není pro postup podle zákona o svobodném přístupu k informacím relevantní, že žalovaný měl údajně žádané znalecké posudky poskytnout žalobci tím, že je předložil obecným soudům ve sporech vedených za účasti žalobce a žalovaného. Předložil je soudům, nikoliv žalobci, a především nepředložil je ani soudům všechny. Jde-li žalovanému o náklady, žalobci je samozřejmě známo, že je povinen náklady spojené s poskytnutím informace uhradit.

Žalobce v rámci tohoto řízení požaduje vydání všech znaleckých posudků, které byly v souvislosti s jeho restituční věcí pořízeny buď žalovaným nebo jeho právními předchůdci, a to právě z toho důvodu, že žalovaný popírá závěry znaleckých posudků, které byly pořízeny a předloženy obecným soudům v rámci náhradových soudních řízení. V souvislosti s řešením nevypořádaných nároků žalobce totiž žalovaný odkazuje na jiné posudky, než které byly předloženy v soudních řízeních, žalobci však nebyly poskytnuty.

Městský soud v Praze upouští od rekapitulace obsahu správního spisu, neboť obsahuje toliko rozhodnutí o odmítnutí informace a rozhodnutí o odvolání, jejichž obsah koresponduje s vyličením obsaženým v žalobě a ve vyjádření žalovaného. K obsahu napadeného rozhodnutí lze pouze pro úplnost konstatovat, že mimo odkazu na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím obsahuje též poukaz na to, že znalecký posudek je „předmětem duševního vlastnictví“ znalce.

Městský soud v Praze napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobcích bodů (§ 75 odst. 2 s.r.s.), vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.r.s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jsou povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění účinném ke dni rozhodování žalovaného (dále „zákon o Státním pozemkovém úřadu“), se zřizuje Státní pozemkový úřad jako správní úřad s celostátní působností.

Podle § 3 odst. 1 zákona o Státním pozemkovém úřadu Státní pozemkový úřad vykonává působnost podle tohoto zákona a podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úradech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 22 odst. 1 zákona o Státním pozemkovém úřadu dnem nabytí účinnosti tohoto zákona vstupuje Česká republika do všech práv a povinností Pozemkového fondu České republiky, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů a ze správních nebo soudních řízení, jejichž účastníkem byl Pozemkový fond České republiky, a včetně postavení Pozemkového fondu České republiky jako povinné osoby podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). K výkonu těchto práv a povinností je příslušný Státní pozemkový úřad.

Z těchto citovaných ustanovení vyplývá, že žalovaný je jakožto správní úřad správním orgánem ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, do jehož působnosti spadá celý komplex práv a povinností vyplývajících mj. i ze zákona o půdě, a to včetně postupů směřujících k vypořádání restitučních nároků podle tohoto zákona. Zároveň žalovaný vstoupil do jako správní úřad s vymezenou působností i do těch restitučních vztahů

podle zákona o půdě, v nichž vystupoval do doby nabytí účinnosti zákona o Státním pozemkovém úřadu Pozemkový fond České republiky.

Součástí výkonu působnosti podle zákona o půdě jsou pak mj. postupy při uspokojení nároků oprávněných osob podle § 11 odst. 2 zákona o půdě ve znění účinném do 13. 4. 2006 („V případě uvedeném v odstavci 1 pozemkový fond oprávněné osobě převede bezúplatně do vlastnictví jiné pozemky ve vlastnictví státu postupem podle § 8 odst. 4 zákona České národní rady č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů, a to pokud možno v téže obci, ve které se nachází převážná část pozemků původních, pokud s tím oprávněná osoba souhlasí. Na žádost oprávněné osoby může být oprávněné osobě převeden i pozemek lesního půdního fondu s trvalými porosty, a to v ceně přiměřené ceně výměry a kvality původního pozemku. To vše v cenách ke dni 24. června 1991.“), a to včetně případných soudních řízení o nahrazení projevu vůle, jež se opírají o názor civilní judikatury (zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 28 Cdo 1847/2001 a bohatá judikatura na něj navazující), že nárok oprávněné osoby na poskytnutí náhradního pozemku je právem, které je vymožitelné, je soudem chráněno a lze je realizovat uložením povinnosti uzavřít smlouvu. Pokud nárok nebyl dlouhodobě uspokojen, je úkolem soudů zkoumat, zda nešlo ze strany Pozemkového fondu o libovůli či dokonce svévoli při plnění jeho závazku, přičemž „žaloba na převod konkrétního pozemku může v takovém případě představovat jediný prostředek proti takové libovůli“ (nález Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení pod č. 33, svazek 32). Stejně tak spadá do působnosti žalovaného rovněž postup při vypořádání nároků oprávněných osob, jenž vyplývá z ustanovení § 11a zákona o půdě, jež bylo do zákona vloženo novelou č. 131/2006 Sb. (systém veřejných nabídek). Jak postup podle § 11 odst. 2 zákona o půdě, tak postup podle § 11a téhož zákona přitom předpokládá, jak žalovaný ostatně uvádí i ve svém vyjádření k žalobě, ocenění jednak potenciálně převáděných náhradních pozemků, jednak ovšem i neuspokojeného (zbytkového) nároku oprávněné osoby (srov. zejm. ustanovení § 11a odst. 7 a 13 zákona o půdě).

Lze tak uzavřít, že informace vztahující se k ocenění převáděných náhradních pozemků (zde jednotlivé znalecké posudky, jež byly zpracovány ohledně náhradních pozemků převáděných, resp. již převedených žalobci) představují informace, jež se vztahují k působnosti žalobce jako povinného subjektu podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobce tak byl povinen tyto informace na žádost poskytnout, ledaže by v takovém postupu bránila některá ze zákonných výluk. Žalobce přitom uplatnil poukaz na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím s tím, že obsah znaleckého posudku o ocenění nemovitostí, jež jsou předmětem převodu podle zákona o půdě, představují obchodní tajemství.

Podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že pokud je požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne. Zákon přitom odkazuje v podobě odkazu pod čarou na ustanovení § 17 obchodního zákoníku. Podle tohoto ustanovení je předmětem práv náležejících k podniku i obchodní tajemství. Obchodní tajemství pak tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. Podnikem je zároveň podle § 5 odst. 1 soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. Obdobnou úpravu obsahuje nyní účinný zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který v ustanovení § 504 obchodním tajemstvím rozumí konkurenčně významné, určité, určitelné,

ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastníky zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení. Podle § 502 občanského zákoníku je pak obchodní závod organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.

Žalovaný poukazuje na skutečnost, že obsah znaleckého posudku představuje, resp. obsahuje „know-how“ znalce, jež by mělo požívat ochrany obchodního tajemství. Takový závěr je ovšem nepřipadný. Odhlédne-li soud od ostatních prvků definice obchodního tajemství ať již podle dříve účinného obchodního zákoníku, ať již podle nyní účinného občanského, podstatou obchodního tajemství je, že jde o takové skutečnosti, jež nejsou 1) v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné a 2) jde o skutečnosti konkurenčně významné. Typicky tedy půjde o metody, postupy, znalosti aj. skutečnosti, jež poskytují podnikateli konkurenční výhodu a zároveň tuto konkurenční výhodu poskytují právě a pouze proto, že nejde o skutečnosti ostatním konkurentům dostupné. Existence takových skutečností je však v případě znalců pojmově vyloučena.

Znaleckou činnost, jak je koncipována v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, zejména s přihlédnutím k ustanovení jeho § 8 odst. 1, v němž se stanoví povinnost vykonávat znaleckou činnost řádně a ve stanoveném oboru, a s přihlédnutím k trestní odpovědnosti znalce za podání nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 trestního zákoníku („*Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*“), je třeba vnímat jako odbornou činnost směřující k řádnému formulování znaleckého závěru o předložených odborných skutkových otázkách, která se ze své podstaty musí opírat o plausibilní a verifikovatelné metodologické postupy, jež jsou příslušným odborným kruhům známy. Není možné připustit myšlenku, že by existoval znalecký obor, který by se opíral o metody nalézání, jež by byly utajeny ostatní odborné veřejnosti a nebyly by verifikovatelné. Zároveň nelze principiálně připustit myšlenku, že by se výstup znalecké činnosti mohl mezi jednotlivými znalci lišit v závislosti na tom, zda využijí nějaký postup či metodu, které nejsou ostatním znalcům známy. Princip znalecké činnosti jako činnosti garantované státem přinejmenším v tom smyslu, že zápisem určité osoby do znaleckého seznamu navenek osvědčuje, že příslušná osoba je schopna řádně a odborně znaleckými posudky nalézat o skutečnostech vyžadujících odborné posouzení, předpokládá, že výstupy jednotlivých znalců budou právě při vědomí jejich odbornosti a při důvodném předpokladu, že v důsledku této odbornosti budou užívat obdobných metod práce, srovnatelné. Pokud pak jde o samotné oceňování nemovitostí, je závěr žalovaného o to nepřipadnější, že oceňování nemovitostí je z hlediska metodologického upraveno zejména zákonem č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, případně jinými právními předpisy (v případě postupů podle zákona o půdě postup podle § 28a tohoto zákona, který odkazuje na oceňovací předpisy účinné do 24. 6. 1991). Znalecká činnost, resp. postupy znalecké činnosti a její výsledky tedy nemohou představovat obchodní tajemství, neboť nejde a z povahy věci nemůže jít o skutečnosti ostatní znalecké komunitě neznámé. Zároveň nelze připustit myšlenku, že by šlo vůči ostatním znalcům též o jakkoliv konkurenčně zvýhodňující znalosti. Princip znalecké činnosti naopak v sobě zahrnuje předpoklad, že metody nalézání znaleckých závěrů u všech znalců zapsaných do seznamu znalců pro příslušný obor budou srovnatelné.

Pokud tedy odepření požadovaných informací žalovaný opřel o odkaz na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, jeho závěr spočívá na nesprávném hodnocení věci.

Podle § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání na základě žaloby podle zvláštního právního předpisu soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout. Městský soud v Praze se proto zabýval též otázkou, zda poskytnutí požadované informace nebrání i nějaké další důvody, než které vedly žalovaného k odmítnutí žádosti.

Nejprve Městský soud v Praze považuje za potřebné vyjádřit se k žalovaným v napadeném rozhodnutí naznačené argumentaci, že znalecký posudek je „duševním vlastnictvím“ zpracovatele znaleckého posudku. Jakkoliv je tato zmínka nadále zcela argumentačně nerozpracována, je zřejmé, že žalovaný implicitně směřoval k možné výluce podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím, podle něhož povinný subjekt informaci neposkytne, pokud by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského.

Podle § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona, ve znění pozdějších předpisů, je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické. Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvozem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují. Fotografie a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněny jako dílo fotografické.

Autorský zákon stanoví v citovaném ustanovení legální normativní definici děl jako předmětů ochrany právem autorským tím, že stanoví jejich kumulativní legální pojmové znaky. Mezi tyto základní pojmové znaky pak patří jednak znak tvůrčí činnosti, jednak znak jedinečnosti, přičemž jde o znaky kumulativní.

Pokud jde o znak tvůrčí činnosti, doktrína (srov. zejména Ivo Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, str. 17 a násl.) dovozuje, že „[j]iž z etymologického výkladu výrazu tvůrčí činnost, použitého autorským zákonem, vyplývá, že povahově nejde o kopírování, opakování, mechanickou rutinu ani o netvůrčí seskupení již vytvořených děl cizích. Z tohoto důvodu nevzniká zvláštní autorské právo osobě, která díla spojí pro účely jejich společného užívání, a to na rozdíl od uspořadatele díla souborného. Tvůrčí činností ve smyslu autorského zákona nebývají ani běžné redaktorské práce apod., leč vedou-li ke vzniku

díla souborného (§ 2 odst. 5), např. sborníku nebo časopisu jako tvůrčích celků, nebo díla jiného. Rozlišujeme pak lidskou duševní činnost „tvůrčí“ vedle duševní činnosti „ostatní“ - mechanické apod. V tvůrčí činnosti ovšem mohou být, stejně jako i v jejím výsledku, obsaženy i prvky netvůrčí, rutinně mechanické, administrativní aj., často strojové. Tyto prvky netvůrčí povahy nijak nevylučují konkrétní činnost ze třídy tvůrčí činnosti ve smyslu autorského zákona, nejsou-li prvky jedinými, neboť pak by se o tvůrčí činnost v tomto smyslu vůbec nejednalo. ... Shora uvedenou tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve „vytvoření“ nehmotného artefaktu s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvar (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. (Srov. § 643 odst. 1 věta první ObčZ.) Zvláštními osobními vlastnostmi autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno nadání (talent) a jiné prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá například životní praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je ovšem zapotřebí i bohatost imaginace, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody a jiné prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy zvláštních osobních vlastností, řečeno slovy občanského zákoníku, vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost. Proto můžeme říci, že dílo je v našem smyslu přímo emanací osobnosti tvůrce (Knap, Kunz, 1981). ... Zmíněná tvůrčí činnost, neboli tvorba díla, nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními postupy, ani nespočívá v objevení toho, co již objektivně existovalo, ale nebylo známo. Proto nelze tvůrčí činnost ve smyslu autorského zákona charakterizovat jako činnost technickou apod. Nelze ani hovořit o „dílech technických“ apod. (leč v jiném smyslu než autorskoprávním). Mnohé výsledky technické činnosti, zejména technická řešení, jsou pak podrobeny zvláštní absolutní ochraně jednotlivými právy průmyslovými, a to systémově i legislativně zcela mimo ustanovení autorského zákona. (Lze si ovšem představit souběh ochrany průmyslověprávní a autorskoprávní, zvláště u děl vědeckých a u některých děl uměleckých, který také bývá v praxi poměrně častý.)“ Městský soud v Praze v této souvislosti vyzdvihuje doktrinní závěr, že tvůrčí činnost lze spatřovat v takovém „vytvoření“ nehmotného artefaktu, jehož dosažení závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvar (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. Jak bylo již výše předznamenáno, znalecká činnost ve smyslu zákona o znalcích a tlumočnících ovšem naopak předpokládá, že znalec při řešení znaleckého zadání užívá nikoliv postupů v tomto smyslu tvůrčích, ale postupů, jež se opírají o v daném oboru obecně známé, verifikovatelné metody, jejichž užití je výrazem odbornosti znalce, nikoliv jeho osobní tvůrčí jedinečnosti. Jde tedy svou povahou o činnost ve smyslu autorském mechanickou, rutinní, netvůrčí, jakkoliv o činnost mnohdy složitou a vyžadující významný a nepochybný intelektový vnos.

Pokud jde o druhý vzpomínaný znak autorského díla, tedy jedinečnost díla jako výsledku tvůrčí činnosti, tu je třeba vnímat jako kvantitativní kritérium „objemu“ vynaložené tvůrčí individuality (oproti kritériu kvalitativnímu spočívajícímu ve zmíněné literární, jiné umělecké nebo vědecké tvůrčí činnosti). Objem vynaložené tvůrčí individuality tu musí směřovat k vytvoření díla, jež statisticky pravděpodobně nebude totožné s dílem jiného tvůrce. I tento pojmový znak je dle názoru soudu v případě znaleckého posudku vyloučen. Jak již bylo uvedeno, u znaleckých posudků se naopak právem v rovině abstraktní předpokládá, že zcela nezávisle na osobě znalce budou jejich znalecké závěry o totožných skutkových okolnostech shodné.

V případě znaleckého posudku tak podle názoru soudu nelze v pojmové rovině vůbec uvažovat o tom, že by šlo o dílo jako předmět ochrany práva autorského.

Žalovaný dále ve svém vyjádření k žalobě namítl dvě další okolnosti, jež podle jeho názoru vylučují poskytnutí informace žalobci, a to jednak okolnost, že žádost žalobce odporuje účelu zákona o svobodném přístupu k informacím, jednak okolnost, že požadované informace jsou žalobci k dispozici jinak.

Pokud jde o poukaz na žalobcovu motivaci k získání požadovaných informací, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008, čj. 8 As 57/2006-67, v němž tento soud konstatoval následující: *„Nejvyšší správní soud předem dalšího odůvodnění konstatuje, že motivace stěžovatele k získání informace není pro posouzení věci podstatná. Jistě lze přisvědčit žalovaným, že pochybnosti stěžovatele o možném přechodu jeho pohledávky představují problém spadající do režimu soukromého práva. Jako takové by pak v případě sporu byly řešeny civilním, nikoliv správním soudem. Na druhé straně je ovšem nutné dodat, že motivace pro získání informace není z hlediska zákona o svobodném přístupu k informacím podstatná. Jinými slovy, skutečnost, zda byl stěžovatel při podání žádosti o informace veden pouhou zvědavostí, zda hodlal uplatňovat svá občanská práva, či zda byl veden obchodním nebo jiným zájmem, nehraje při posouzení věci roli. Z hlediska posouzení věci je naopak rozhodné, zda jsou žalovaní povinnými subjekty ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a zda se jedná o informace vztahující se k jejich působnosti.“*

Tento judikatorní přístup nebyl doposud překonán. Na újmu tohoto přístupu není ani žalovaným odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2009, č. j. 6 As 18/2009-63. Žalovaný poukazuje zejména na pasáž rozsudku, v níž se konstatuje: *„Jak vyplývá z výše zmíněného, právo na informace má veřejnoprávní charakter. Je politickým právem a je užíváno v rovině (právním vztahu) jednotlivce (fyzická či právnická osoba) a povinný subjekt. Ten je určitým způsobem navázán na veřejnou moc tím, že je buď jejím přímým nositelem a vykonavatelem, případně toliko vykonavatelem, nebo disponuje s veřejnými prostředky, které mu veřejná moc svěřila, což lze dovodit z vymezení povinných subjektů, jak jej podává § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Jak uvedl Ústavní soud, právo na informace má charakter nástroje, který slouží jako prostředek účasti na veřejném životě. V nyní posuzovaném případě se však podle názoru Nejvyššího správního soudu spíše jedná o dozvuky nezdařené kontraktace, než o uplatňování politického práva a prostředku kontroly veřejné správy. Stěžovatelka je společníkem obchodní společnosti Českomoravský podnikatelský fond, spol. s r.o., která usilovala o uzavření smlouvy o bezúplatném převodu cenných papírů (hromadné listiny nahrazující 144 ks listinných akcií) společnosti REGIONÁLNÍ FONDY, a. s. Druhou smluvní stranou měl být stát, který pokud je účastníkem právních vztahů, má charakter právnické osoby, což stanoví § 6 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Za stát pak v právních vztazích vystupují jeho jménem organizační složky státu, kterou je podle § 3 odst. 1 zmíněného zákona Ministerstvo pro místní rozvoj. K uzavření předmětné smlouvy nedošlo, přičemž stěžovatelka posléze využívá zcela konkrétní informace, které získala o průběhu procesu kontraktace k tomu, aby se dozvěděla informace o okolnostech smluvního procesu a důvody, proč k uzavření smlouvy nedošlo. Domáhá se přitom poskytnutí informací, které spíše než prostředek participace na správě věcí veřejných a kontrole veřejné správy mají sloužit ryze soukromoprávním účelům a potřebám. Do režimu zákona o svobodném přístupu k informacím se pak stěžovatelkou požadované informace dostávají právě s ohledem na veřejnoprávní charakter druhé smluvní strany, potažmo*

žalovaného.“ Nelze však přehlédnout, že tato pasáž má charakter předběžné úvahy mimo kontext vlastních rozhodných důvodů, neboť předmětem sporu totiž ve skutečnosti byla možnost poskytování informací, které se v průběhu času staly součástí trestním řízení, a právě této argumentační linii se Nejvyšší správní soud věnuje dále, aniž by se k účelu/motivaci žádosti o informace nějak vracel. Zároveň ve stejné pasáži odůvodnění uvádí již žalobcem necitovanou větu: „*Nejvyšší správní soud tímto, což zdůrazňuje, nijak nezpochybňuje právo stěžovatelky na informace, které má vůči všem povinným subjektům. Tomu konečně odpovídá skutečnost, že žádost stěžovatelky byla meritorně projednána. Pokud jí však informace nebyly poskytnuty, bylo tomu tak z jiných důvodů, což Nejvyšší správní soud naznačil shora a níže rozebere.*“ Je tedy zjevné, že Nejvyšší správní soud uvedenou pasáží nikterak nehodlal případnou motivaci žadatele, tedy zda směřuje žádost o poskytnutí informací k realizaci kontrolního oprávnění veřejné správy, ukojení osobní zvědavosti či k dalšímu využití k soukromému prospěchu, učinit kritériem toho, zda je namístě požadovanou informaci poskytnout či nikoliv.

Poukaz žalovaného na skutečnost, že žalobce případně hodlá použít získaných informací ku svému prospěchu v soukromoprávním sporu tedy není důvodem pro vyloučení poskytnutí informací, jež spadají do okruhu informací sdělovaných povinnými osobami podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

Konečně pak nelze souhlasit ani s námitkou žalovaného, že žalobci byly posudky již poskytnuty, resp. že se jich může domoci prostřednictvím realizace svých procesních práv v rámci jednotlivých soudních řízení.

Je třeba totiž zdůraznit, že zákon o svobodném přístupu k informacím nezná jako důvod odmítnutí poskytnutí informace skutečnost, že informace byla již žadateli poskytnuta. Takovou možnost dovodila pouze judikatura (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2004, č. j. 5 A 65/2002 – 33, který konstatoval, že pokud na základě žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, byla již žadateli poskytnuta informace anebo bylo vydáno rozhodnutí o zamítnutí této žádosti, nic nebrání žadateli, aby podal žádost novou, byť i obsahově shodnou, a pokud má povinný subjekt za to, že dotyčná informace již byla poskytnuta, byť i po lhůtě k vyřízení původní žádosti, má novou žádost v zákonné lhůtě z tohoto důvodu zamítnout; resp. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2008, č. j. 3 As 13/2007-75, který uvedl: „*Jak se již Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 15. 7. 2004, č. j. 5 A 65/2002 - 33, publikovaném pod č. 450/2006 Sb. NSS, pokud má povinný subjekt za to, že požadovaná informace již byla poskytnuta, má novou žádost z tohoto důvodu zamítnout. Je pravdou, že takový důvod odepření poskytnutí informace zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně nezmiňuje, vyplývá však z jeho smyslu a účelu, neboť účelem zákona skutečně není opakované poskytování informací, které má žadatel již k dispozici. To platí samozřejmě za předpokladu, že žadateli již byly požadované informace poskytnuty v písemné formě, nebo v jiné formě, která umožňuje jejich trvalé zaznamenání, takovým případem tedy není ústní sdělení těchto informací.*“), a to výhradně pro případy, kdy byla požadovaná informace poskytnuta samotným povinným subjektem, nikoliv třetí osobou. Skutečnost, že se žalobce může potenciálně k požadované informaci dostat jiným způsobem, není z hlediska povinnosti žalovaného podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím nijak relevantní.

Vzhledem k tomu, že soud shledal rozhodnutí, jímž byla odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informací, za nezákonné, zároveň pak neshledal žádného jiného důvodu pro odepření požadované informace, v souladu s § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu

k informacím rozhodnutí žalovaného o odmítnutí žádosti žalobce a rozhodnutí o odvolání zrušil a zároveň žalovanému nařídil, aby žalobci požadované informace poskytl.

Výrok o nákladech řízení mezi žalobcem a žalovaným je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu náleží náhrada účelně vynaložených nákladů řízení. Podle § 57 odst. 1 s. ř. s. jsou náklady řízení zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatky, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady spojené s dokazováním, odměna zástupce, jeho hotové výdaje a tlumočné. Náklady žalobce tedy sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3000 Kč a nákladů právního zastoupení, jež sestávají z odměny zástupce žalobce za tři úkony právní služby podle § 7, § 9 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za úkon převzetí a přípravy zastoupení, podání žaloby a repliky k vyjádření žalovaného. Odměna za každý úkon právní služby činí 3100 Kč. Dále zástupci žalobce náleží paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. za tři úkony právní služby po 300 Kč. Zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, soud přiznanou částku odměny proto podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvýšil o částku této daně. Celkem tak soud žalobci přiznal na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 17. února 2017

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Beranová